

Musikarkivens sökmotorer hittar inte kvinnliga tonsättare

Intervju med Ensemble Flatteries cellist Pelle Halvarsson

Det är inte bara Pelle som ägnar sig åt att leta musik, det gör alla i bandet på något sätt, menar han. Men efter ett tag inser man att det nog ändå är Pelle som i alla fall sitter längst och gräver djupast i statens och Stockholms enorma musiksamlingar. Han kollar förstås också Youtube, Spotify och andra sajter på nätet, men kan sitta i timmar på Musik- och teaterbiblioteket, söka genom kataloger, bläddra igenom kartotek och beställa noter. Eller så hör han en låt på radion, kontaktar P2, får fram ett skivnummer, eller en hel lista, och söker vidare. Men det bästa arkivet har han nog, när allt kommer omkring, inom sig:

– Hasse kan plocka fram en låt, som jag själv kanske spelat för tio år sen, ta en snutt från von Bingen, och så funkas det. Eller så matchar Judas Priest och Purcell varandra. Musiken ligger lagrad i minnet och där kan en låt plötsligt aktivera en annan, säger han.

Att sökandet präglats av att vaska fram så många kvinnor som möjligt, har knappast förenklat arbetet, tvärt om. Och det beror inte bara på att de är få.

– Det går inte att bara söka på kvinnliga tonsättare. Någon sådan sökfunktion finns inte på arkivens sökmotorer. Du kan söka på exakta årtal eller instrument, som till exempel två fioler, en viss stämning, manlig altsångare med sopran, barocktonsättare och mycket annat, men inte på kvinnliga tonsättare eller på kvinnor, förklarar Pelle i en knastrande telefon, någonstans i vimlet på Drottninggatan i centrala Stockholm.

Täckningen borde det inte vara något fel på, tycker man, men ljudet kommer och går lite som det vill ändå.

– Jag tänkte det kunde vara bra att vara i rörelse, säger han.

Kanske som en övning inför nya showen? Den här gången ska Pelle nämligen inte bara stå och kompa i bakgrunden, utan också dansa, som tjejerna brukar göra. Den gamla scenkonstellationen med grabbarna, som två stadiga pelare ett par meter bakom Anna-Carin och Mette, har förvisso brutits upp förr, men ska den här gången göras mer konsekvent. För det ändamålet har Pelle beställt en ny elcello.

– Vad min roll blir vet jag inte än, det är upplöst nu, men det blir nog att jag får göra danssteg och andra rörelser medan jag spelar, sen får vi se hur mycket det tillför, det vet man inte. Men det ska bli jävligt roligt att repa, jag ser fram emot processen och publikkontakten efter det.

Sex, Genus och Barock'n roll växte fram ur en idé, eller snarare ett stående skämt, om att göra något på barockmusik och sex, typ historiska påsättningar.

– Vi försöker alltid hitta olika sätt att presentera musiken på, och har länge skojat om det där, men så har genusfrågor dykt upp mer och mer, inte minst kring våra barn. De har verkligen varit en väckarklocka. Tjejer ska vara duktiga och killar ... hur ska de vara och vem är det som bestämmer det egentligen?

Pelle växte upp i sörmländska Flodafors eller, som han själv säger, ett "världens nav" på 150 invånare med bondgårdar, grisfarm, katedral och lanthandel. Mamma och pappa sjöng i kör. Pappa hade gehör, spelade gitarr, dragspel och piano. Musik var helt enkelt något man skulle hålla på med. Alternativet var bandy, men Pelle föredrog alltså instrumenten. Och han gick den vanliga vägen, som det var på den tiden, och började med blockflöjt på musikskolan.

– Men det var fruktansvärt traumatiskt. Det var första konserten för mig, och jag visste ju inte hur man gjorde, då efteråt, när alla applåderade, så jag sneglade på dem som stod bredvid och gjorde likadant, men de var ju alla tjejer, så jag neg.

Efter den genusfällan blev det piano, men tredje pianoläraren visade sig vara cellolärare egentligen. En dag antydde hon för Pelle, som aldrig övade särskilt flitigt, att han kanske borde börja spela cello i stället.

– Då hade jag precis börjat högstadiet. Att börja ett nytt instrument då, och släpa omkring på en sån där! Men efter jullovet hade jag funderat färdigt och satte igång.

Tack vare cello fick han följa med på orkesterläger redan sommaren därpå. Och så gillade han ensembleidén. Det var inte lika ensamt som piano. Den tidiga musiken upptäckte han på Lunnevads folkhögskola. Och då riktigt ordentligt.

– Vi hade en lärare där som tyckte om barockmusik och jag blev helt *hooked*. Jag snöade in totalt och höll på med det i tio år.

På Lunnevad träffade han Anna-Carin Fogelqvist, som var lika *hooked* hon. Snart gick de båda två, och Hasse med, på Musikhögskolan i Malmö, där Ensemble Flatterie blev till. Musikvideon de spelade in några år senare gjordes under en tid då Pelle bodde i ett kollektiv på Södra Förstadsgatan i Malmö. Budgeten var förstås minimal. Överallt låg det stora travar med hjärtan som de hade klippt ut och målat själva, minns Pelle.

– Bor man tillsammans hinner man med sånt där, och en barockvideo hade ingen annan tänkt på att göra tidigare, så det var kul.

Anna-Carin och Pelle har nu spelat ihop i drygt trettio år.

– Vi har känt varandra längre än jag känt min fru, och varit på många konstiga turnéer ihop. Vi är som ett gammalt par som kan gnabbas på ett märkligt sätt, och så har vi likadan humor. En sån vän är det inte många som har. Men vi är väldigt olika också. Hon är till exempel otroligt rastlös, medan jag är lugn och har tålmod som en gud.

Efter ett tioårigt äktenskap med barockmusiken, valde Pelle en mer eklektisk bana. Han har jobbat som teatermusiker, skrivit egen musik, byggt instrument, spelat ihop med en drös kända artister, både live och på skiva, inom de flesta genrer, som pop, visa, rock, världsmusik, nyskriven och experimentell musik. Ibland jobbar han med Hasse på Medis5 eller undervisar cello för barn i Katrineholm. Han är också verksam vid Musikfabriken och en av initiativtagarna till The Great Learning Orchestra – ett nätverk med drygt hundra musiker från olika genrer, städer och länder som möts för att utforska musik.

Text: Marika Yamoun

© Maya Text & Translation